

FÜGGETLEN MAGYARSÁG

Szerkesztőség és Kiadó Vahai:
Mátyás király-ter 10. szám.
Leletőszám: 164

Felolós szerkesztő:
DR. KÉNY LÉHEL.

Egy szám
12
filler.

Lapkiadó:
DR. BAJAI ERNŐ.

Előfizetési árak:
Helyben negyedévre 8 pengő.
Vidékire negyedévre 8

Közgazdasági kilátások.

A Független Magyarország számára írta: *Dr. Schober Béla,*
a Magyar Nemzeti Bank vezérigazgatója,
Baja város felsőházi képviselője.

Karácsonykor, husvétkor mindenki szívesebben foglalkozik kellemes és biztató, mint komoly, sőt komor gondolatokkal. De amikor minden gazdasági ág panaszokkal van tele, akkor annak, akit ál-

landóan közgazdasági kérdések foglalkoztatnak, nem lehet és nem szabad a nyilvánvaló tények elől elzárkózni — még ünnepi alkalommal sem. És ha le akarjuk küzdeni bajainkat, tiszta látással kell velük szembenéznünk.

Ha semmi egyéb változás nem történt volna a világon 1914 óta, mint Magyarország megsemmisítése, egy nagy organikus gazdasági terület esztelen szétválása. Az elszakadt területeken levő magyar vagyonok elrablása, ezerves történelmünk legszörnyetesebb furdalma, a nagy és értékes néposztályokat elszegényítő infláció és aránytalanul sürű lakosság összeszorulása a megmaradt és magas vámfalakkal körülvett szűk területen — hazánk egész gazdasági élete átszervezésének és új alapokra fektetésének kényszerűsége akkor is a legnehezebb probléma elé állította volna államférfiainkat.

De mindehhez hozzájárult egész Európa elszegényedése, Amerikával szemben való eladósodása, fogyasztóképeségének epügy, mint tőkegyűjtőképeségének csökkenése, mindezek következményeképpen az állami és gazdasági életünk ujjáépítéséhez nélkülözhetetlen külföldi hitelek szinte elviselhetetlen drágasága és ezeket a magukban is nehéz állapotokat még fokozottan súlyosbító, a múlt évben az amerikai, nagy európai tőkét is fölszívó tőzsdéi boom és végül a mezőgazdasági termékek — és általában a nyersanyagok — világpiaci árának óriási esése. Hogy a német reparációs terhek lehetetlensége és a nemcsak ott, de másutt is gigantikus mérvű elvétel és a bolsevista agitációnak tág teret nyújtó munkátlanság mily veszélyeket hord magában, arról alig szükséges beszélni.

Szándékosan körvonaltam így a maga realiztikus valóságában az általános helyzetet. Teszem ezt egyrészt annak megvilágítására, hogy más probléma, mint a gazdasági megerősödés, a jelenben tulajdonképpen nem létezik és minden a sokkal gazdagabb és reményteljesebb multtal szemben nem megszorítást és egyszerűsítést, hanem expanziót jelentő közszervezeti, szociális és kulturális alkotás, magában véve bármilyen kívánatos is, jobb és biztosabb jövőnek tartandó fenn — másrészt pedig annak a szinte csodálatos

életképességnek újból és újból való megállapításáért, amelyről a mi megsemmisített és kifosztott hazánk a legnehezebb körülmények között is tanuságot tesz. Sok a panasz és nagy a szegénység, vagy legalább is pénztelenség, ami nem ugyanaz. De ne felejtjük el, hogy a lefolyt, szinte példátlanul nehéz esztendőben, amely legnehezebb volt a pénzügyi szanalás kezdete óta, fokozni tudtuk kivételünket, meg tudtuk szüntetni kereskedelmi mérlegünk deficitjét — habár részben a fogyasztás csökkentésének árán is, de hiszen még ez is erőt jelent, — meg tudtuk őrizni államháztartásunk egyensúlyát és valutánk stabilitása egy pillanatig sem válhatott kétségessé — bár lehet, hogy már akadtak patkányok, akik sülyedő hajót véltek szimatolni.

És megnyugvást kell, hogy keltsen mindenfelé, hogy kormányunk teljesen tisztában van a helyzet parancsoló követelményeivel. Amíg főleg gazdasági minisztereinknek nemcsak nyilatkozataiból, de cselekedeteiből is látjuk, a legkomolyabban törekszik az államháztartás expanziójának megszüntetésére, a közgazdaság egyszerűsítésére, a munkátlanság megszüntetésére és az egész vonalon, minden gazdasági ágban való többtermelés és értékesítés megszervezésére. Hiszen ki kételkedhetik abban, hogy még újabb tőke és befektetés nélkül is, pusztán racionálisabb gazdasági módszerekkel és az egyes gazdasági

ágaknak egymás kezére való dolgozá-
zával lényegesen tudjuk fokozni termel-
lésünket, a mezőgazdaságot éppen úgy,
mint az ipart? Vagy hogy értékesítési
és különösen kiviteli módszereink lényeg-
esen tökéletesíthetők?

Hitel pedig, amint azt hiszem már a
mult évben is megmondtam e helyütt,
előbb-utóbb s reméljük inkább előbb,
mint utóbb, fog megint rendelkezésünkre
állni. Igaz, hogy a rövidlejáratú, olesó
külföldi pénz, amely már ma is rendel-
kezésre áll, egy túlvomóan agrárör-
szágban nem érezhetően oly gyorsan
hatását, mint ipari országokban (íme ez
is egy argumentum, a sok közül, az
iparosítás szükségére mellett!) és zálog-
leveleket nagyobb mennyiségben és
elfogadható feltételek mellett egy ideig
talán még nem lehet elhelyezni; de
Hága megnyitotta az utat, amelynek
végső szabaddátételére hónapokig folyt
Párisban a harc, nagyobb állami beru-
házási kölcsönök számára, amelyek hely-
lyesen felhasználva, meg fogják terem-
teni az alapokat az egész gazdasági
élet újból való fellendülésére.

Befejezésül még csak egyet: óvakod-
junk a hamis profétáktól. Azoktól is,
akik a termelés növelése helyett annak
megszorítását propagálják (mintha bizony
a mi termelésünk csökkentése javíthatná
a világpiaci árakat) és azoktól is, akik
az adósságesinálást szinte, mint öncélt
hirdetik, összetévesztve az annyira szük-
séges, annyira életbevágó tőkegyűjtést
az adóssághalmozással, amely meggon-
dolatlanul folytatva és nem abszolúte
hasznosító célokra felhasználva, fi-
zetési mérlegünk állandó romlásával csak
katasztrófához vezetne.

Az ország sorskérdése.

A Független Magyarország számára írta: *Dr. Marschall Ferenc* gazd. főtanácsos,
a jánosalmi kerület orsz. gyűl. képviselője.

A mezőgazda-
ságunk egyre foj-
togatottabb hely-
zete ma már párt-
állásra való te-
kintet nélkül fog-
lalkoztatja a ma-
gyar politikai éle-
tet. A pénzügyi
bizottságban le-
zajlott költségve-
tési vita is azt
mutatja, hogy a
magyar közélet
egyöntetűen arra
az álláspontra he-
lyezkedett, hogy a

Dr. Marschall Ferenc,
orsz. gyűl. képviselő

jelenlegi válságos viszonyok között a
mezőgazdasági termelés és értékesítés
függő kérdéseinek megoldása a legelső-
sorban előveendő kormányfeladatok közé
tartozik. Ehhez képest a kormányzat is
a legbehatóbban foglalkozik azoknak az
intézkedéseknek az előkészítésével, ame-
lyek az ideai aratás eredményességét biz-
tosítani hivatottak. Maga a miniszter-
elnök római útja előtt több napon át
személyesen részt vett azokon a tárca-
közi megbeszéléseken, amelyeken me-

zőgazdaságunk, ugyszólván, minden ége-
tő kérdése szöba került. Az agrárkö-
röknek most már csak az az óhajuk,
hogy a mai viszonyok között lehető
intézkedések ne elksve, hanem idejében
lassanak napvilágot, mert ma is igaz a
régii figyelmeztetés, hogy — kétszer ad,
aki gyorsan ad... Különösen sürgős,
hogy a nagy mezőgazdasági kölcsön,
aminek felvételét a pénzügyminiszter
kilátásba helyezte, mielőbb tető alá jus-
son, mert a hitelhiány és a magas kam-
mat az, ami a mezőgazdaság életerejét
a legjobban sorvasztja. A másik felada-
tunk a mezőgazdasági termelés renta-
bilitása terén jelentkezik, amelynek —
ha kell mesterséges emelése nemcsak a
mezőgazdaság, de az egész magyar köz-
gazdaság, sőt az államkincstár érdeke
is. Ez a feladat kétfelé ágazik: egy-
részt termelési költségeink csökkenté-
sére kell törekednünk a túlzott ipari
vámok és a magas vasúti fuvardíjak
leszállítása, nemkülönben a termelést
drágító kartellek árpolitikájának ellenör-
zése révén, másrészt termelési költsé-
geink alapulvételével olyan árnívót kell
biztosítani a mezőgazdaság produktum-
mainak, amely a gazdaosztály vásárló-

képességét újból biztosítani lesz hivatva.
Ez t. i. ma a legfontosabb érdek, mert
ennek a hatását az ipar éppen úgy meg-
fogja érezni, mint ahogy azt általában
fogják szokták. Mert annak a funda-
mentumnak lazulásával egyenlő, ame-
lyen ebben az országban minden, tehát
a kultura, ipar, kereskedelem, sőt a
honvédelem is nyugszik. Ez az igazság
kell, hogy megkettőzze azok buzgalmat
és erejét, akiknek kezében van letéve
az agrár Magyarország sorsának irá-
nyítása.

Mezőgazdasági válságunk tengelyké-
rdése ma kétségtelenül a buzakérdés. A
buza termelési költsége és a buza ára
között mutatkozó erős diszparitás hoz-
va tovább mind komolyabbá teszik ezt
a kérdést, mely széles körben foglal-
koztatja ma közgazdasági életünk ugy-
szólván minden tényezőjét.

Eggyel mindenesetre tisztában kell
lennünk. Azzal t. i. hogy a buzaválság
melypontja még nem érkezett el, mert
mint a legutóbbi genfi konferencián ki-
sült, Kanada, az Egyesült Államok, Ar-
gentina nemhogy csökkenteni, hanem
ellenkezőleg még növelni akarják a buza-
területeket. De el ne felejtjük, hogy
Oroszország se tetlen és az amerikai
Campbell erőfeszítései nyomán előbb-
utóbb az orosz buzának újabb európai
inváziójára lehet és kell számítanunk.

At kell alakítani a termelésünket —
mondják itt is, ott is. Ezt könnyű így
mondani, de nehéz realisan megcsinálni.
A buzatermelő Magyarországból soha-
sem fogunk csak paradicsomot, ubor-
kát, árticsókát és retket termelő Ma-
gyarországot csinálhatni. Akármennyire
közhely is, de mely közgazdasági igaz-
ságot revellál, hogy — a buzával áll és
bukik Magyarország.

Restringálni kell a buzatermést —
mondják viszont mások. Hogyan, meny-
nyire és mi lesz ennek a kézzelfogható
eredménye, — senki sem tudja meg-
mondani. E recept ajánlóit csak egyről
felelkeznek meg, arról, hogy ebbe a
restringálásba a jó lsten is beleszólhat,
mert jöhet fagykar, jöhet az úszóg, jö-
het a fereg — és a ma buzát expo-
rtáló Magyarországból egyszerűen —
buzát importáló Magyarország lehet.

Mindezek a szempontok arra köte-
leznek bennünket, hogy a buzakérdés-
sel a legalaposabban foglalkozzunk,
mert aki Magyarországon a buzaterme-
lés rentabilitását — ha kell mestersé-
ges eszközökkel is — biztosítani tudja,
nemcsak a nép széles rétegeinek meg-
élhetését fogja ismét biztosabb alapokra
helyezni, hanem az egész magyar köz-
gazdaság fellendülésének útját ké-
szíti elő.

A feltámadási körmenet. A kis-
csavolyi és a szentferencendi plébánia
feltámadási körmenete délután 5 órakor
lesz. A belvárosi kegyuri templom fel-
támadási körmenete d. u. 6 órakor indul
el s a gróf Zichy Bódog-terén, a Pro-
hászka-utcán, a Deák Ferenc-utcán, a
Szent István-terén és a báró Eötvös-
utcán haladva tér vissza a templomba.
A körmenetben rész vesz a város ható-
sága s a katonaság dísz százzal.

Husvétii illatszerek, parfümök, locsolóvizek,
ajándéktárgyak, kazetták nagy választékban a
Városi Drogériában, Baja. Vörösmarty Mihály utca 1. — Telefon 350.

A feltámadás utja az alföldi mezőkön.

A Független Magyarország számára írta: *Medveczy Károly*.

m. kir. gend. főtanácsos, fehértói nagybirtó, Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságának bizottsági tagja

Fehértó, 1930. április 18.

Husvét — Sátorok Ünnepe.

Szépség tavaszának szent évfordulója — a világot megrendítő és a világot megújító megváltás magasztos szimbólumával most is új életet öntesz eszűggeteg lelünkbe.

Hajnalizsűrűkület, Josephus

Hárimathaim előkelő kertjében sötét cyprusfák sorai. Mária Magdolna földöntúli nagy szerelemmel, szentséges részletben látja tovalebegni a komor sziklasírból a Feltámadás fiatal Istenét, minden idők legnagyobb, imádtott Profétáját...

„Jertek és lássátok, hová tétetett volna az Úr!”

A gyönyörűen legendás misztikum kopogtat szívünket, hallatszik a szeretet szótára:

„En vagyok az Úr!”

En vagyok az Igazság!”

En vagyok a Feltámadás!”

En vagyok az Élet!”

„Venite omnes ad Me! Qui labodati et onestati estis. Ego reficiam Vos!”

A kereszténység főünnepén, mi megfáradt dolgozók várjuk a szeretet Mesterének mély tűzű esodás szemeiből az új Élet sugarát.

Ünnepi hangulatban kell megbeszélni a sajnos nagy köz és mezőgazdasági válságnak okait és gyógyítási módjait.

Hasonló termelési és világválság száz évvel ezelőtt dult a Napóleoni világháborúk után. Széchenyi István a dolgozó és termelő munka legnagyobb magyarja főművében: az 1830-ban a „Hitelben” foglalkozik a megoldás módjait.

Minden százados világháború általános elszegényedésre vezetett. Ötven év munkája semmisül meg ilyenkor. Kifejezhetetlen értékek mennek tönkre. Evtizedek munkáját új javak előállítására helyett szétlökik a levegőben. A lerongyolódott társadalom meg a semleges államokban is megcsökkent fogyasztó képességével nem tudja felvenni a nagy nehezen megindított mezőgazdasági és ipari termelés cikkeit. S kezd megállani a munka nagy gépezete, a napjainkban jól ismert munkanélküliséggel, adózási és illetékezesi túlterheléssel, mindez a meglévő vagyonok és tőkek általános deprecitációjára vezet.

A túl méretezett válság mély pontjainak legnehezebb napjaiban a produktív lakosság minden tagja új programot tettek, cselekvést, eredményeket sóvárog egyre türelmetlenebbül.

Germánia „Nota-programm” alkotott a rendkívüli helyzet feldolgozására. Itália világhírű vezére Benito Mussolini, mintegy „vérszibottságot” teremtett a felsőbb gazdasági tanács felállításával (Consiglio Superiore dell'agricultura). Kilenc szakemberből álló kistűzgető szervezet a mindenkor kormányelnök vezetésével, a gazdasági miniszteriumok fölfe beosztva. Száz év óta alvó ügyeknek megmozdítására.

A „Gloire” vezető nemzete a jelen század vezéreszméjének, az „Európai Egyesült Államok”-nak megvalósításában keresi a teljes gyógyulást. Közös pénz, közös határok. A tengerentúlról csak annyit érezteni be, amit a kontinens előállítani nem tud. A huszadik század uralkodó gondolatát közgazdaságilag a cukor és lisztfogasztásnál óhajtják legelőször egyezményileg életbe léptetni, az amerikai halálos verseny kire-

HORTOBÁGYI JUHTURÓ

mindenütt kapható!

Termeli

Orsz. Magy.

TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

Budapest, Horty Miklós-ut 119-121.

kesztésével.

Egyelőre nehezen megy, de a párisi nemzetgazdasági vezetők szerint menni fog. A XIX. századi elhalványult szabadság, egyenlőség és szabadkereskedelmi irányzatai helyett jönni fog a kontinentális zár, az amerikai elárzás (dumping) fojtogató ölelése ellen és a biztosított fogyasztási termelés. Ezt a gazdasági blokádot egyszer már alkalmazta Napoleon a nagy korzákai olasz is, ha más célból is, még pedig akkor Anglia ellen.

Az Európai Unió nagyszerű gondolatait 1851-ben Victor Hugo vetette föl a párisi kamarában. Kinevezték. Az irodalom Anatole France-al bedolgozta a köztudatba. Mostani főpaposa: Briand bízik a teljes megvalósításában. (A cseh Coudenhove-Calergi gróf belekapcsolódott Viktor Hugo zseniális eszmemene- tétébe.)

A gyökeres rendezésig a magyar holt pontot sok részletkérdésben lehet enyhíteni. Hiányzik az országgyűlés alsóházán a magyar agrárfront erőteljesebb képviselője. Az ország 68 százalékos többségét alkotó földművelő lakossága nem tud 8-10 követet a sorompóba állítani, a kik hétről-hétre lánzsát törjenek az ország mezőgazdasági életkérdéseiben olyan fáradhatatlansággal, mint a főváros ellenkező érdekeltiségek 4-5 kiküldöttje teszi.

A fővárosnak, a nemzet szívének közgyűlésein, ahol a fogyasztási és export kérdések eldőnek, par excellence mezőgazdasági társadalmunkat a kecskeméti Mezőgazdasági Kamara egyetlenegy kiküldött tagja képviselte idáig a régi szervezeten.

Nem tudunk a mai napig egy mezőgazdasági napilapot sem megindítani, gazdasági közvélemény megteremtésére, a kartellek és bankok által befolyásolt sajtóval szemben.

Ez az oka, hogy ötven év mulasztásait kell most pótolni. Bács és Bodrog egyesített vármegyék annyiszor iryvelt termelő lakossága mióta várja a közraktári hálózat kiépítését, a gabonaárak stabilizálására és a vetőmag generális kieserülésére. Ezt a közraktári hálózatot, elevátoros kikötői rakodókkal még a legkeletibb Oroszország is régen kiépítette.

Nálunk háborus baj esetén is iskolai épületekben kellett a gabonát tárolni, nagy százaléku romlással és sok kárral. Egyoldali buza és tengeri természetűnk egy kis részének átszervezésére kereskedelmi és iparművelőkkel, csak most történtek lépések Argentínából lennagot Cseh és Lengyelországból mákot, babot, Ausztriából burgonyát engedtek behozni, ami nálunk is megtermeszthető. Szeszgyártási célra 200.000 mázsa melászt bocsajtottak be, mikor burgonya készleteink bent rekedtek az országban.

A kartellirozott és tiltó vámmal agyontámogatott gyáripar védelmi terhe 200 millió pengővel terheli évente a recsegő és ropogó mezőgazdaságunk bordázatát. Kormányunk végre az ipari szubvenciók rendszerét óhaj visszahívni a túlzott vámtéher helyett.

Ez a fogyasztás felszabadítását jelentené a mezőgazdaság vámtérhének mérséklésével s az agyonsanyargatott kereskedelem föllélegzését. Megkezdődne az olcsóbb áru iparcikknek nagyobbarányu fogyasztása.

Vármegyénk, élén kiváló vezetőivel, sürgeti a határidős terményfőzsdé megrendszabályozását is. Wien-Berlin és Prága ezt a határidős főzsdézést már régebben beszűntette. Nálunk a papiros gabonával még mindig a világarparitás alá lehet lenyomni 2-3 pengővel az ugvis önköltség alatt mozgó terményárakat. Flengedhetlen a belső fogyasztás megsokszorozása, a nyomasztó fogyasztási és forgalmi adók lemerséklésével s a fővárosi külön vámk megszüntetésével.

A hitelnyújtásnál óhajva, reméljük, a pénzügyi kormány által megígért pénzügyi átalakítást, keves és altruista irányu hitelt adó szervezetet létesíteni önköltségi alapon, melyek a Nemzeti Bank kamatlatát csak néhány százalékkal megtoldva közvetítsék, az eddigi

kétszeresére emelt felkamatolási uzsora helyett.

Természetesen ehhez a legerősebb kartell: a bankkartell-alakulat kondícióinak alapos leépítése és megrendszabályozása szükséges.

A várva-várt nagy külföldi beruházási államkölesön s rég húzódo jóvátételi leszámolás minden bizonytal meghozzák

Baja város problémái Bisztray-Balku Gyula főispán megvilágításában.

A reálgimnázium építkezési munkálatai megindulását elkerülhetetlen formalitások csak rövid ideig késleltetik. — A téli és kerekedelmi kikötő dolgában még nincs pozitívum. — A hatóságok minden törekvése arra irányul, hogy enyhítsenek a munkanélküliségen.

Baja városának főgondját most az képezi, miként lehetne munkaalkalmak teremtésével paralizálni — már amennyire lehet — a munkanélküliséget. Szerencsés véletlen az, hogy a városok fejlődése szervesen össze van forrva a munkanélküliség elleni szizifuszi erőfeszítésekkel, mert a munkanélkülieknek, sajnos, most csak a hatóságok segíthetnek munkaalkalmak feltárással: ez pedig gyakorlatban azt jelenti, hogy fejlődik a város. A munkanélküliség elleni küzdelemben igen nagy szerepet játszanak bizonyos városi problémák, amiknek megvalósítását most ásták ki a mult télenségből s állították a legsürgősebben elvégzendő városi feladatok élére. Ezen városi problémák sok retortán mennek keresztül, míg elérkeznek a megvalósulás stádiumába.

Az előkészítésekben fontos szerep jut a törvényhatóság élén álló politikai kormányexponensnek, aki az ügyeket a miniszteriumokban sürgeti ki, aki a tapétás ajtók mögött folytatott tárgyalásokon annyira előkészíti a város emi- nens érdekű ügyeit, hogy utána már csak a kivétel van hátra.

Eppen azért, mert a főispánnak ilyen jelentős szerepe van a város problémáinak miniszteriális előkészítésében, fordultunk Bisztray-Balku Gyula főispánhoz, aki Baja város legégetőbb kérdéseiről a következőkben tájékoztatja a Független Magyarországot a nagyközséget.

Bisztray-Balku Gyula, főispán.

— Ma minden kérdés nyer jelentőségében, ha alkalmas a nagy munkanélküliségen enyhíteni. A hatóságok is ezeket a kérdéseket állítják homlokterbe s minden erejükkel azon vannak, hogy a gazdasági kapcsolattal

ügyek lehető gyorsan megoldást nyerjenek. Főleg az utépítésekre, a magasépítésekre s a munkások foglalkoztatására rendkívül alkalmas vízszabályozó és ármentesítési munkálatokra fordít a kormány — a pénzügyi lehetőség keretén belül — fokozott gondot.

— Ezeknek a típusoknak mindegyikével a városi problémák között is találkozunk.

A Baja városát érdeklő utépítések.

— A város még a mult évben határozott utainak fejlesztése érdekében. A Csávoly felé vezető műút átépítése valóban sürgős forgalmi érdek is.

— Az összes városi utépítések meg fogják haladni a félmillió pengőt. Ebből hozzájárulás címén egyharmad százalékot a kereskedelmi tárca vállalt magára.

— A törvényhatóság e hónap 29-én fog foglalkozni egy, a mai viszonyok között elég kedvezőnek látszó kölcsön ajánlatl, mely lehetővé tenné az utépítési programnak fokozott ütemben való azonnali megindítását. Utépítések nemcsak Baján fognak megindulni, hanem szerte az egész országban. Ben-

a mostani lehetetlen feszültség enyhülését. Alapvető intézkedések meghozzák majd a mezőgazdasági Magyarország feltámadását, a nagy válság után. Bus napjaink el fognak mulni és nem kell majd Dante Alleghieri Antal módjára fájdalommal visszatekinteni az elmúlt boldog időre: Nessun maggior dolore, que ricordarsi nel felice tempo.

nünket közelebből érdeklőleg figyelemreméltó, hogy a szeged-bajai áll. utból még kiépítetlen 38 km. utszakas kiépítését a Kereskedelmi Miniszter ur a legelőször kiépítendő utak közé sorozta.

— A baja-bátaszéki műtnál pedig csak annak a rövid utszakasnak a kiépítése van még hátra, amely Pörböllytől a Dunapartig terjed. Ennek építése most gyorsabb ütemben fog befejezésre kerülni. Az átkelés illetőleg a hidon „száraz-komppal” való átkelés tanulmányai már serényen folynak.

A reálgimnázium építése.

— A magánépítkezések közül igen jelentős volt a mult évben a Nemzeti Bank s az árvédelmi laktanya építkezése. Ez utóbbi még nincs is befejezve, bár a hátraevő építkezések már kisebb jelentőségűek. Az idén új középítkezést jelent az apácázarda bővítése s a gimnázium és rendház építkezésének megindítása

— Ennek érdekében a tárgyalások a kultusz- és belügyminiszteriummal, valamint a ciszterci renddel folyamatban vannak. A zirci apát ural és a miniszteriummal folytatott legutóbbi tárgyalásaim alkalmával azt az impressziót merítettem ezekből a tárgyalásokból, hogy a jóakaratt minden tényezőnél meg van és így csak rövid idő kérdése lehet, hogy az építkezés tényleg meginduljon, melyet elkerülhetetlen formalitások most már csak rövid ideig késleltetnek.

A kikötő-építés kérdése.

— A legkevesebb pozitívumot a kikötőkérdés dolgában mondhatok.

— A Kamarásduna rendezésének kérdésében, mint eddig is jogoszláv részről mutatkozik késlekedés. A jogoszláv érdekltség elvben teljesen magáév teszi a magyar javaslatot, döntő jelentőségű nyilatkozat azonban részükrol mégis hiányzik. Ebben a kérdésben a legjobb barátunk az idő s a gazdasági szükség, mely — érzésem szerint — a jogoszláv csatornaszakasz érdekelttségét is hamarosan cselekvésre fogja bírni. Vannak jelek, amelyek arra engednek következtetni, hogy a munka megindulására most már itt sem kell sokáig várni.

Pénzolsóbbodás és munkanélküliség.

— Bizonyos, hogy a gazdasági helyzet, mint egész Európában, így nálunk is rendkívül nehéz. Neves külföldi gazdasági szakértők vélekedése szerint azonban a mélypontra már túl vagyunk. Ennek egyik legörvendesebb jele: a pénzolsóbbodás, amelynek állandósulására is lehet számítani.

— Mindemellát a nehézségek még kétségen kívül rendkívüliek. Nagy baj, hogy a konjunktura alatt szerzett tartalékok is elfogytak. Bizonyos, hogy segítségre, helyesebben szólva átsegítésre szükség van.

— A fentiek bizonyítják, hogy ezt a feladatot a kormányzat és a hatóságok nemcsak látják, de annak érdekében a bajai munkanélküliségen is enyhíteni minden erejükkel iparkodnak.

A fenti nyilatkozatból kitűnik, hogy a város vezetőségének is minden gondját az képezi, hogy a munkanélküliségen segítsen és ezért akarja megindítani az összes bajai közmunkákat.

Milyen figyelmes volt gróf Tisza István a körülötte dolgozókhoz?

A Független Magyarország számára írta: Dr. Latinovits Endre
nyug. min. tan., Bács-Bodrog vármegye felsőházi képviselője, gróf Tisza István egykori titkára.

Gróf Tisza Istvánról a mai ádátlan politikai viszonyok közepette sűrűn esik szó a lapok hasábjain. Idézetek mondanak, utalnak tetteire és férfinak jellemére. Az alábbi cikket kérésünkre a nagy államférfi egykori titkára, dr. Latinovits Endre felsőházi képviselő írta, aki legilletékesebb gróf Tiszáról, az emberről nyilatkozik.

Talán köztudomású dolog még, hogy amidőn nehai öreg királyunk Schönbrunnban végezte a kettős monarchia országglási teendőit, Magyarországi miniszterelnöke sűrűn utazott Bécsbe Öfelségéhez audienciára. Néha hetenként több ízben és rendszerint éjjel tette meg ezt az utat, hogy — amint ő maga mondta — a naplók a munka részére álljanak rendelkezésére.

Legtöbbször én kísértem ezen utjain és mindig csodáltam azt az energiát és szívósságot, amellyel ottani tárgyalásait úgy tudta intézni, hogy a legteljesebb kontaktusban maradt Budapesttel, — úgy éreztem gyakran, mintha otthoni hivatali helyiségeiben folyó a lázas munka — és mindezek mellett munkatársaisal szembeni figyelmességekre is kiterjedt a gondolata.

Egy alkalommal Bécsben br. Skerlecz Iván horvát bán megérkezését várta, akinek egy késő délutáni vonattal kellett befutnia. Bensőmben örömmel gondoltam arra, hogy a vele való tárgyalásainak befejezése után még kellő időben színházba juthatok. Jegyemet előre megváltottam és esti öltözöttem a Bankgasse-i magyar palotában a miniszterelnök dolgozószobájához melletti szokott helyemen nyugodtan végeztem írásbeli teendőimet avval az érzéssel, hogy munka után édes lesz a — „szórakozás.” Br. Skerlecz vonata sokat késett és este hét

óra volt, mire a bán megjelent. Miután minden pillanatban szükség lehetett reám, helyemet természetesen el nem hagyhattam és gondolatban kezdtem már lemondani a fél nyolckor kezdődő színházi előadásról, pedig oly jól esett volna a farszto napi munka után a felfrissülés, amelyben személyes szolgálatom alatt oly ritkán volt részem. Az óramutató közben haladt előre, a bán még javában tanácskozott — nehéz politikai kérdések voltak Horvátországban megoldandók, midőn — alig pár perccel a színház kezdete előtt — hirtelen felpatant az ajtó, Tisza István megjelenik és hozzám fordulva így szól: „Te bizonyára színházba készültél, pakolj, eredj, jó mulatást. Majd holnap reggel találkozunk!”

Egy másik alkalommal Budapesten, a világháború alatt történt. Kora reggeltől késő éjjelig mindenki a helyén megfeszített erővel dolgozott. Sokszor félóra sem jutott az ebédre. Iróasztalomnál ültem, az ebéd ideje közeledett. Tisza István mindig oly határtalan figyelmes volt, hogy sohasem távozott anélkül, hogy személyesen be ne szólt volna hozzám a dolgozószobájához melletti oly kedves emlékü titkári helyiségbe. Délután két óra, majd fél három lett, Tisza még mindig nem adta meg a jelet távozásomra. Tudtam, hogy közben behívták ebédelni, de én nem hagytam el helyemet, hiszen nem tudtam, nem lesz-e még reám szüksége. Egyszerre — lehetett úgy három óra — ajtónyitást hallok, gyors léptek közeledését. Asztalkendővel kezében lelkendezve futott be az a férfi, akinek a feje tele volt az ország súlyos gondoljaival: „hát te még itt vagy?” — mondta a legbájosabb bocsánatkérő hanggal, — „bocsáss meg, egészen megfeledeztem rólad. Menj ebédelni, majd délután újból találkozunk.”

A munkatárs iránti szeretet és megbecsülés jele volt ez, többet ért, mint soronkívüli előléptetés, vagy bármely kitüntetés. — Ugy érzem.

Rajongásig szerettük, éltünk, haltunk érte, pótolhatatlan irt hagyott távozásával lelkünkben.

Elkészült a Közegészségügyi Palota terve.

Egy székházba vonnák össze a Társadalombiztosítót, a tiszti főorvosi hivatalt, az Anya és Csecsemővédőt, a Tüdőbeteg gondozót, a Nemibeteg gondozót és az iskola fürdőt.

Nagyszerű színes elgondolások minden pénzügyi megalapozottság nélkül.

(A Független Magyarország tudósítójától.)
Baja, 1930. április 19.

A városi mérnöki hivatal az az ügyosztálya a városnak, ahol a szép tervek születnek, ahol a nagyszerű elgondolások kivirágzanak és rendszeren egy másik ügyosztály asztalfiókja a koporsójuk ezeknek a nagyot, merészet akasoknak. Amit látunk az országban nagyvonalú kiadásban a szociálpolitika és egészségügyi kultúra; valamint iskolák tömegeinek építését az általános kultúra, de még inkább a kulturfőlény szemszögéből — ugyanezt látjuk miniatűr kiadásban itt Baján is. Nagystílusú eltervezések születnek, amiket papírosra álmódik a vonalak, rendszerek, számok, tervek spiritus rectora és azután utjába áll ezen elgondolások megvalósításának egy súlyos ballaszt: az, ami nincs: a pénztelenség, az anyagi hiánya.

Jelen esetben dr. Burtik Andor városi tiszti főorvosé az idea és az iniciatíva.

Régi kedves gondolatom, mondotta tudósítónk előtt a főorvos, hogy minden szociálpolitikai vonatkozású szociálpolitikai intézményt egy helyre, egy épületbe koncentráljunk, hogy ott az egészségügyi ellátás és szociálpolitika mintegy központból intéztessek.

Célunk természetesen csakis az lehet, hogy a népgondozó intézményekkel s minden más közegészségügyi intézménnyel kapcsolatot tartva kar-

karba öltve haladjunk embertársaink egészségének, sorsának feljavítása útján.

— És az elgondolás is helyes: nemcsak egy épületbe, az ugynevezett Közegészségügyi Palotába zsufolnánk, helyesebben vonnánk össze minden ilyen zsánerű intézményt, de figyelemmel lennénk arra is, hogy az új Közegészségügyi Palota ne szeparálódjék el a már meglévő egészségügyi és szociálpolitikai intézetektől, hanem azok közelében legyen, hogy a szerves összefüggés még intenzívebben kiépíthető legyen.

Az új Közegészségügyi Palota terve már készen is vannak. Nagy András városi főmérnök készítette el s az egyik másolati példány a tiszti főorvosi hivatalban van, ahol magunk is megtekintettük.

Beszéltünk Nagy András városi főmérnökkel is, aki ezeket mondotta:

— Az új Közegészségügyi Palotát a közkörház és a szegényház (talán inkább Szeretet-ház) közé a Rókus-utca és a Pokorny-utca kitoroklásával szemben a sarokra terveztem oda, ahol a városi közkörház kettéágazik: a szegényházzal szemben, ahol a kis park kiszélesül...

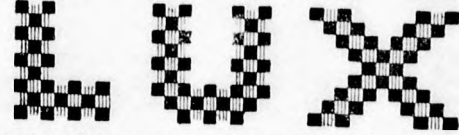
— Hogy mi volna a rendeltetése? Egy helyre tömöríteni a város területén ma szerteszét helyezett egészségügyi és szociális vonatkozású intézményeket. Hogy melyek azok az intézmények, amiket ide konglomerálnánk?

Tökéletes elegancia

titka a gondozottság.

Minden apróságot ólnunk kell mert csak rajtuk keresztül érvényesülhet tartósan izlés és finomság. Ápályja minden kisebb-nagyobb darabját Lux-ban. A Lux enyhe habja lehetővé teszi Önnek, hogy gyakran, váltson, mindig újat hardjon-egyszeri beszerzés mellett.

CSAK A KÉK DOBOZBAN, — AMIT KIMÉRVE ÁRULNAK AZ NEM LUX!

— Először is az Országos Társadalombiztosító Intézet bajai kerületi pénztárának minden hivatali helyisége (ma a Mátyás király-terem két épületben szétosztott van a hivatal) és központi rendelő intézete kerülne ide: azután a városi tiszti főorvosi hivatal a Bányutca-ból a Stefania Egyesület Anya és Csecsemővédő Intézetével, a Tüdőbeteg gondozó Intézet a közkörház tüdőbeteg-pavillonjából, ugyaninnen a Nemibeteg gondozó Intézet, az iskola-fürdő és egy tágas előadó terem volna az ismeretterjesztő egészségügyi előadások megtartására.

— Maga az épület magas földszinttel egy emeletre tervezve készülne s úgy ölelné fel a betegellátás adminisztrációját, a védekezés profilakszist és a szociálpolitikai vonatkozások ágazatait. Az épület lapos tetején pedig volna egy nagy nyitott fekvő terasz a tüdőbetegek részére...

(Kár, hogy a tervezet — hisz egyelőre ugyanis csak papírosan van meg és a megvalósíthatatlanság birodalmába tartozik megfelelő fedezet hiányában — nem úgy készült, hogy ugyanott nyerne elhelyezést a szegényügyi hivatal, a Katonai Népgondozó Hivatal, a Mentő Egyesület bajai fiókja és az iskola fogorvoslás is. A megoldás közeli lehetőségét befolyásolja az is, hogy mi lenne az OTI mostani székházával, ami csakugyan szük a hivatal kereteinek befogadására és a rendelő intézetben való kényelmes betegellátásra. De hát ez mind későbbi kérdés. Ezenkívül kapcsolatosnak kellene a Napközi Otthonnal, ami később Gyermekmenhelyé volna kifejlesztendő, valamint Fiu- és Leány-árvaházzal és a Rókkant-teleppel is.)

A terv maga nagyszerű még így is a maga fogyatékoságában. Hiszen ez a Közegészségügyi Palota a maga adminisztrációjával hasonlítana a szociális poliklinika rendeltetéséhez.

Megkérdeztük Nagy András városi főmérnököt, milyen realitásra tervezi az épületet.

— Hát itt van a baj. A terv csak papírosan van meg, de anyagi megfinanszírozása hiányzik. Ez itt a bökkenő. Nincs reá pénzfedezet. Egyelőre levegő az egész, mert egy fillér fedezet sincs rá. Nem is tudom, hogy jó helyre van-e tervezve és megnyeri-e az majd mindenkinek a tetszését. De ez nem fontos, mert ha ez a hely nem tetszik és komoly lehetőség merül fel a kivételre, akkor legfeljebb a terveket más helyre transzponálom át, amely helyet éppen kijelölnek... A terv tehát még nagyon légi és sok időbe telik, amíg a Köz-

egészségügyi Palota megvalósításának kérdése komolyan szóba kerülhet.

A fedezet dolgában megkérdeztük dr. Burtik Andor városi tiszti főorvost is:

— A Közegészségügyi Palota megvalósítása nem kivétel. Az én elképzelésem szerint mintegy 420.000 pengővel felépíthető is lenne. Egyelőre csakugyan nincs rá egy fillér fedezet sem, de a helyzet nem vigasztalan, mert a népjóléti miniszter és Társadalombiztosító segítségével igenis felépíthető, úgy hogy a városnak nem kellene nagyon nagy összeggel hozzájárulnia. Erős akarral mindent el lehet érni. Ezt is. Csak ki kell várni a kedvező pillanatot, amikor az ország közgazdasági helyzete megengedi, hogy ennek a problémának megoldásával komolyan elő lehessen állni.

— Az nem baj, hogy a tervek már készen vannak, — (a gomb megvan már a kabáthoz) — mert így legalább bármikor érvelhetünk a miniszter előtt, hogy már minden előkészület megtettünk ez irányban...

A pécsi üzletvezetőség bizottsága bejárta a bácskai vasuti vonalakat.

A pécsi üzletigazgató elismeréssel nyilatkozott a vasuti park rendezéséről.

Littke Jenő korm. főtanácsos, a pécsi Máv. üzletvezetőség igazgatója kedden délután három órakor Bajára érkezett sinautón. Az üzletigazgató kíséretében volt Droszt Ede, a pécsi üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályának főnöke, valamint Heineczmann Leó, a pályafenntartási osztály főnöke.

Littke Jenő a bácskai vasuti vonalakat járta be és ellenőrizte azok megbízhatóságát. Kedden délután sinautón a bizottság végigjárta a csikériai vonalat. Utána Bajára jött és az éjszakát Baján töltötte. Szerdán reggel megtekintette a vasuti indóház előtti parkban folyó parkosítási munkálatokat s elismerését fejezte ki, hogy Baja városa rendezte a vasuti parkot, mert mégis fontos az, hogy ne szerezzen minden idegen kedvezőtlen impressziót Bajáról, amint csak lelép a vasuti kocsiból s elhagyja a vasuti állomás épületét.

Szerdán délelőtt Littke üzletigazgató és kísérete a hercegszántói és garal vasuti vonalakat járta be sinautón s utána Bajára jöve innen szerda este tértek vissza Pécsre.

Mint a husvétii harangok

csendülése, olyan a

TUNGSRAM

BÁRIUMCSÖVEK

csodálatosan tiszta,
kristályos zenéje!

Magyar rádióamatőr

csak magyar árut kér

kereskedőtől!

Mindenkit érdekel a legutóbbi rövid másfél éves építkezésre szóló házadómentesség, mert nagy előnyt nyújt az építetőknek.

A Baja város részére megadott 30 és 25 évi (típusok szerint) rendkívüli ideiglenes házadómentesség igen nagy előnyt biztosít a városnak s szinte privilegium jellegű, legalább is itt Bácskában. Mindenki kíváncsian várja, milyen hatása lesz kifelé a nagyközönség körében ennek a nagy kedvezménynek s vannak sokan, akik fantasztikus és vérmes reményeket fűznek hozzá, hogy ez lesz az a csodaszor, amely vállalkozásokra csábítja majd a Wertheim kasszák mélyére rejtőzött tőkét, megindul majd az építés s megszűnik a munkanélküliség.
A város mindent elkövet, hogy a pénz-

ügyminiszter rendeletét, amelyet a Független Magyarország vasárnapi számában teljes terjedelmében ismertettünk már, — minél szélesebb körben publikálja s ezzel is befolyásolja a kedvezményben részesíthető érdekelteket az építkezésre.

A város a pénzügyminiszter rendeletét 50-60 példányban sokszorosítottatja és azokat kifüggesztetti a város hirdető oszlopaira, — ahol senki el nem olvassa — azonkívül minden Kaszinónak, társas egyesületnek, körnek és kávéháznak, étteremnek is küld egy-egy példányt kifüggesztés végett.

Segíteni kell a hadirokkantakon, hadiözvegyeken és hadiárvaikon.

Irta: vitéz dr. Szilvássy Béla, a Honsz. bajai csoportjának elnöke.

Baja város nemzeti hőseinek, a hadirokkantaknak hadiözvegyeknek és hadiárvaikonak szomorú helyzetét szemlélgető már bemutatott kategorikus képek eléggé indokolják azt, hogy 16 év óta szenvedő nemzeti hőseink helyzetén segíteni kell és pedig sürgősen, hathatósan! A segítséget huza-vonogató ígéretes az úgy iránti kényszerű érdeklődés minimumát jelentő csupán, de még nem a megoldásra vonatkozó komoly törekvést. A nemzeti hősök iránti közönyösség nemcsak öngyalázás, de az ezer éves hős magyar nemzetnek is meggyalázása! Ezt nem kisebb egyéniség mondotta, mint a teljesen veretlen hősk-hőse Hindenburg vezértábornagy, mikor mint a hatalmas német nép köztársaságának elnöke az öt jubiláló magyar küldöttséget fogadta.

Leghatározottabb meggyőződése az, hogy Baja város lelkes közönsége sem az ön, sem a nemzetgyalázás ily magas helyéről eredő vadját nem fogja tűrni, hanem sietni fog hőseinek helyzetén tőle telhetőleg segíteni.

Szeretett magyar testvérek! Baja város nemzeti hősei nem azt kérik tőletek, hogy zsebeiteket ürítsétek ki részükre, sem azt, hogy utolsó falat kenyereketek osszátok meg velük, vagy utolsó ingeteket adjátok rájuk, hanem csak azt, hogy tőletek telhetőleg nyújtsatok nekik anyagi, de e mellett váll-

vetett teljes erkölcsi támogatást a saját munkájuk utáni megélhetésük lehetővé tételéhez! Nem akarnak ők itt a Ti ballasztotok lenni, hanem dolgozó testvéreitek, kik értetek eddig is már minden eseppe vértiket feláldozták a harcerekben és még most is áldozzák utolsó fillérjüket a 16 év óta tartó nélkülözésekkel. Ennek viszonzásául most rajtatok a sor, hogy az értetek folytatott küzdelemben megrokkantakat, özvegyekre és árvaságra jutottakat csekély anyagi, de olyan erkölcsi támogatásban részesítsétek, hogy tisztességes munkához és ennek révén némi keresethez juttva kiegészíthessék a sovány állami járadékaik minimumát s eképpen szerényke megélhetést biztosíthassanak maguknak. Ti is várjátok a magasabb rendű segítséget, de hogyan remélték azt elérni, ha viszont Ti nem akartok segíteni a saját hőseiteken!?

Támogatásotoknak arra kell irányulnia, hogy hőseitek elhanyagolt gyógykezelése, saját munkájukkal és gazdasági tevékenységükkel való megélhetésük, erkölcseseinek a mindenkori minden állam talpkövével képező tiszta vallás-erkölcsi alapon való megőrzése lelkükben a hazafias nemzeti szellem ápolása, a felsőházban és városi törvényhatóságokban való képviselőségük, a népjóléti kormányzatból a honvédelmi kormányzatba való vissza utalásuk té-

tessék lehetővé.

Ha ezen eredmények elérésében tőletek telhető csekély anyagi támogatás mellett teljes erkölcsi támogatásokkal siettek az úgy zászlója alá, akkor bizton remélhetitek nemzeti hőseitek feltámadásával együtt egy a saját feltámadástokat, mint lesújtott hazánk feltámadását, azt a boldog alle-

luját, melyet visszakérülő béreceink ezerszeresen fognak a legszebb zeneként fületekbe vissza harsogni, azt a legboldogabb alleluját, melynek dicsőfénye fogja úgy a ti, mint utódaitok homlokát övezni, azt a mennyei szent alleluját, mely a Megváltó Istennek is legfelségesebb gyönyörűséget fog szerezni.

A bajai iparosság a maga helyzetéről.

Tomasics Gyula ipartestületi elnök nagyszabású beszámolója.

A rendkívüli, küzdelmes gazdasági és súlyos termelési viszonyok ellenére kötelességünknek tartottuk, hogy a jövő iparos generáció nevelése és gyakorlati kiképzésének tökéletesítésére minden rendelkezésre álló eszközt felhasználjunk. A tanoncok ambíciójának felkeltésére, önállóságuk fokozására Péter Pál napján tanoncmunka kiállítás rendeztünk, amely — figyelembe véve a rossz gazdasági viszonyokat és a tanonctartó iparosaink szomorú helyzetét — mégis sikerültnek volt mondható. A tanonctartó mesterek egy része megértette a tanoncmunka kiállítás jelentőségét és fontosságát, áldozat készségről téve tanubizonyosságot lehetővé tette, hogy tanoncai részt vegyenek a kiállításon. Az arra érdemes tanoncok díjazásban részesülnek. A jutalmazásra szánt érme, oklevelek elkészítése némi akadályt szenvedett és a testületre halmozódó több fontos és közérdekű ügy sürgősebb volta ezideig késleltette a jutalmak kiosztását, amelyre azonban a közgyűlésünket követő napokban sor kerül.

Évi jelentésünk során meg kell emlékeznünk még a város iparosságának nagy erőpróbájáról, amelyekben impozáns tanujelét adta öntudatosságának, önzetlen és becsületos dolgozni akaró lelkületének és egységének.

Két alkalommal is megadott a lehetőség annak, hogy tanujelét adja az iparosság azt illetőleg, hogy megértett a maga sorsának önálló intézésére.

Az elmúlt tavasszal lezajlott társadalombiztosító önkormányzati választások volt az egyik erőpróba, amely a bennünket érdeklő munkadói csoportban teljes győzelmet hozott annak az elvnek és törekvésnek, amelyet ipartestületünk tűzött zászlójára. Az összetartás a következetes és önzetlen munka eredményeképp iparosjelölteink kivétel nélkül bekerültek a kerületi pénztár választmányába és hisszük, hogy a közeljövőben meg is kezdhetik munkálkodásukat a munkadói iparostársadalom érdekeinek védelmében.

Nehezebb és kihatásában sokkal nagyobb fontosságú feladat elé állította azonban iparosságunkat a városi törvényhatósági bizottsági választás.

Jól eső érzéssel állapíthatjuk meg, hogy az iparosság megértette az idők szavát, áldozni és önzetlenül dolgozni tudott magasabb célokért és az egyetemes érdekekért végzett ezen munkájával biztosítani tudta az iparosságunk a város képviselőletében megillető tagsági helyeket.

Az összetartás és együttműködés ezen ténye az iparos öntudat felébresztését jelenti, jelenti az élni akarást, a törekvést sorsának és jobb jövőjének biztosítására.

De ne feledjük, soha szem előtt ne tévesszük azt az igazságot, hogy egyetemes iparos érdeket úgy és addig tu-

dunk csak szolgálni, ha személyektől és egyéb tekintetektől elvonatkoztatva, törhetetlenül kitartunk azon elv mellett: összetartással, egy akarattal, önzetlenül mindent az egyetemesség javára.

Az iparos egység érdekében.

Évek óta mindig vigasztalanabb és kétségbeesőbb az a kép, amelyet a kisiparosság gazdasági és társadalmi helyzetéről jelentéseink feltárnak. Legyen tehát jelentésünknek minden egyes szava hangos tiltakozás a mai tarthatatlan, minden életenergiát, munkakéretet és erőt felőrölő és biztos pusztulásba vivő helyzet ellen.

De azért mi, a Csonka-Magyarország maroknyi népének igazi martírjai legyünk büszkéek arra, hogy magyar iparosok vagyunk és mint eddig is, törhetetlenül egyetakarással és tetvéries összetartással, a szenvedések tüzeiben összekovácsolt iparos egységgel tanítsunk mindenkit arra, hogy megbecsülésre és támogatásra érdemes a magyar élet mai gyászos nyomorúságával küzdő, de élni akaró magyar iparosok, mert támogatásra és megbecsülésre érdemes az a társadalom, amely elmondhatatlan szenvedések súlyával terhelten is, a maga magyar szívével, lelkével és munkájával teremt magyar izlést, gondolatot és becsületos magyar munkát, amely roskadozva is magyar életerőt és élni akarás kiadván mindennek felett.

A tengernyi szenvedés hozzon bennünket még közelebb egymáshoz, hiszen elhagyatottan, árván állunk sorsunk sötét éjszakájában, legyünk egyek gondolatban és cselekedetben, munkálkodjunk közösen a szebb magyar jövőért.

Az 1925 szeptember 27-én iparos társaim megítéssel bizalma folytán kapott megbízatás alapján ezen a rendes közgyűlésen van módom — elnöki tisztemben — utoljára szólanom iparostársaimhoz. S mert nem tudhatjuk, mit hoz a jövő, kötelességszerűen ragadom meg az alkalkalmat, hogy soha és senkik kedvéért a szét-huzásnak magvát közzétűnk ne hintsék és másokkal se engedjék elhínteni, minden erővel, minden igyekezettel a megértést, a megbecsülést és az összetartást ápolják, soha ne feledjék: iparos érdekeket eredményesen csak iparos összetartással és csak úgy lehet szolgálni, ha az iparosság a maga otthonának és irányító szervének első-sorban az iparostestületet tekinti, minden kérdésben a magunk álláspontját elsősorban iparos szempontból tegyük felkiismereti kérdéssé és társadalmunk együttes érzését, akarását és erejét vigyük bele a többi társadalmaknak, a nemzetet újjá és nagygyá építő munkájába. Higgadt, bölcs, körültekintő, mindig csak a közérdeket szolgáló akaró megfontolás előzze meg minden tettünket, hogy utóbbi években meg-

U-R-A-N-I-A

1930. április hó 20-án és 21-én délután 6 és este fél 9 órakor.

GRETA GARBO első hangos filmje

Vad orchideák

Gyönyörű szerelmi románc 12 fejezetben. Főszerepben: GRETA GARBO, LEWIS STONE és NILS ASTHER. Kisérő filmje

TITA RUFFO.

Hangos burleszk 2 felvonásban. Fősz.: STAN és PAN.

Jön!

A buta ember szerencséje.

Jön!

CORSO MOZI

1930. április 20-án, vasárnap d. u. fél 4, 6 és este fél 9 órakor.

Aki mer, az nyer.

Hat nap egy vidám fickó életéből 7 felv. Főszerepben: Glenn Tryon.

Rendkívül izgalmas cowboy film 7 felvonásban.

Fekete test fehér sapka. Egy okos ló és két ember története 7 felvonásban.

1930. április 21-én, husvét hétfőn d. u. fél 4, 6 és este fél 9 órakor.

Méreg kehely. Vigjáték 8 felvonásban.

A fekete sziklák hőse. Wild-west történet 7 felvonásban.

Híradók. **Hotel Kenguru.** Falrengető burleszk 2 felvonásban. Híradók.

nyilatkozott összetartásból származó erő csak értékesebb legyen a köz javára, hogy ezzel igazoljuk elleneinknek, kiknek öntudatos előretörésünk fáj, mert vannak, kik ezt nem jó szemmel nézik, hogy mi híven és becsületesen, teljes erőnkkel akarjuk szolgálni hazánkat, városunkat és társadalmunkat, hogy mi tengernyi szenvedés után is csak alkotni, élni és nem rombolni akarunk.

Adja Isten, ugy legyen!

Ezután a közgyűlés Szabó Ferenc asztalos, majd Fűredi Lajos, az Országos Asztalos Szövetség titkárának javaslatára egyhangúlag bizalmat szavazott Tomasics Gyulának s egyuttal újabb öt évre elnökké deklarálta.

Husvéti tüzek az elszakított Nyugat Magyarországon.

Az elszakított Nyugat-Magyarország tulnyomóan németlakos vidékén és az azzal szomszédos stájerországi területen a feltámadás ünnepeivel kapcsolatosan érdekes népszokás a husvéti tüzek gyújtása.

A dímbes-dombos vidéknek, vagy ahogy nevezni szokták, a „pupos világ”-nak minden kiemelkedőbb pontján már napokkal előbb folyik a készülődés. Több méter magas, torony-szerű máglyákat építenek s fát, rőzsét hordanak össze a lakosok, jobbra a gyermekek. Nagyszombat estjén azután, amikor beáll az alkonyat, mindenfelé fellobognak a husvéti tüzek s a dombok és hegyek tetején és lejtőjén sok száz fényes csillagként ragyog a feltámadás jelképe, a husvéti tűz.

A Közseg-Borostyánkő, vagy Irott-kő hegység, a stájer Massenbergről és a Wechselgebirge lejtőin órákon át lángolnak, iznak, paraszlanak a husvéti tüzek. Egyik-másik helyütt szalmával átfrott kerekeket gyujtanak meg s leengedik a kopár lejtőkön, másutt tűzcsóvákat forgatnak körbe s közben mozsárdurrogás, pisztolylövések, ének és hangos kiáltás kíséri az ősi népszokást.

Egyesek a husvéti tüzeket a napforduló ünnepekor gyujtott tüzekkel, a tavaszi napjegyenlőség ősi pogány örömtüzeivel s a régi germán Sonnwendfeuer-rel, a nyári napforduló ünnepeknél gyujtott tüzekkel (Szentivánéji tüzek) hozzák kapcsolatba. Mások a napimádásra vezetik vissza e népszokást. S amint a karácsony estjének melegséget és színt kölcsönöznek az egyszerű hajlékok kicsiny szobáiban meggyujtott karácsonyfa-gyertyácskák, ugy kölcsönöznek melegséget és színt Nyugatmagyarországon a husvéti, a feltámadási tüzek a husvét ünnepeinek.

Ez a Stíriából bejött szokás elterjedt azután Nyugatmagyarországon horvát és magyar lakossága között is. De — ugy hírlik, — hogy egy idő óta, Nyugatmagyarországon átcsatolása óta ennél a lakosságnál mind ritkábban fordul elő. Szimbólum akar-e ez lenni? Azt jelent-e, hogy Nyugatmagyarországon ma a nagypéntek komorsága, feketesége uralkodik s hogy a hazában honját vesztett lakosságnak ma nem illik örömtüzet gyujtania?

Az elszakított Felsőőrött megjelenő Oberwarther Sonntags-Zeitung virágvasárnapi számában olvassuk, hogy a megszállás után és pedig tulnyomórészt a református magyarok pénzén létesült felsőőri polgári iskola rendelkezést kapott Bécsből, amely szerint a református vallástant, amelyet eddig a tanulók anyanyelvén tanítottak, az új iskolai évtől kezdve csak németül ta-

níthatják. (Felsőőr régi magyar nemesi község; mintegy 3500 lakosából 3000 volt a magyar, akik az alsőőri és őrszigeti magyarokkal együtt az impérium-változás következtében teljesen elszakadtak fajtestvéreiktől.) Az említett németnyelvű újság ezt a hírt „Kannitverstan” címmel guayoros hangú versben is megénekli s abban elmondja, hogy ezentul a hittant a református gyermekeknek is németül kell tanulniok a polgári iskolában valószínűleg azért, mert a magyarul tanító pap és édesanya helytelenül akarta a gyermeki lelkeket Istenhez vezetni, akit ezentul Gott-nak kell nevezni és tisztelni, különben a hozzá magyarul fordított szövegnek még azt találja mondani: „Kannitverstan” (kann nicht verstehen) „nem értem meg!” Csak akkor fogják tehát Isten igazán megismerni, ha Gott-nak nevezik. És ha ez már meglesz, akkor bátran kiálthatják: „Üdv Burgenlandnak!” (Burgenlandnak nevezik az osztrákok az elszakított Nyugatmagyarországot.)

Az osztrák uralom tehát, amely márról holnapra németté tette a régi felső-őrvi főgimnáziumot, amely mindjárt az impérium átvétele után kiűldözte azokat a tanerőket és tanulókat, akik nem voltak burgenlandi születésűek, magyar anyanyelvűek voltak és magukat a megszálláskor is magyaroknak vallották, most már az egy évezred óta ott élő magyarságnak öcsitől öröklött szent tulajdonát, anyanyelvét is el akarja kobozni. Lehet-e ilyen körülmények között a nyugatmagyarországi magyarságnak örömtüzeket gyujtania?

Nyugatmagyarország magyar ajku, vagy magyar érzelmi lakossága ma éppen olyan rabbillincsekben van, mint Észak, Kelet, Dél letipott lakossága. De az ostromcsapások sulya alatt aligha fog megtörni s összeszorított ököllel és összeszorított fogakkal fog tűrni és várni. Várni fog... amig egyszer csak reámosolyog a Magyarok Istene s Nyugatmagyarország újra szabad lesz és magyar.

És akkor majd ez a lakosság is ujra meggyujtja a husvéti tüzeket s ami a német lakosságnak a krisztusi feltámadás szent szimbóluma, az neki jelezni fogja a nagy, a nemzeti, a magyar feltámadást!

Legányi Dezső.

A hosszú szolgálat jutalma.

Bárkányi Veronika bajai lakost, aki mint háztartási alkalmazott 44 éve áll a bajai Horváth-család szolgálatában, ezen hosszú időn át teljesített hűséges szolgálatáért a belügyminiszter 100 pengő jutalomban részesítette és részére elismerő oklevelet adományozott.

A becsületes munka megérdemelt jutalmát ünnepélyes keretek közt ma, szombaton délelőtt 11 órakor a városi székház közgyűlési termében nyujtották át a már 66 éves Bárkányi Veronikának. A hangulatos ünnepségre félig megelt a közgyűlési terem, ahol a törvényhatósági bizottság tagjai kivül a helyi társadalmi egyesületek képviselői. A jutalmat dr. Puskás Dezső helyettes polgármester nyujtotta át az elismerő oklevéllel egyuttal s egyuttal igen meleg szavakkal köszöntötte a hosszú évtizedek becsületes munkáját, aki hűséget és ragaszkodást tanúsított alkalmazója iránt 44 éven keresztül.

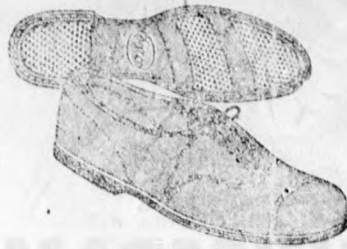
Árverésből jégsekrenek, kerti székek, asztalok, sörparatók, kávéházi, vendéglői és más mindenféle tizletberendezések **ÁLLANDÓAN NAGYON OLCSÓN**
Rosenfeld-nél, Budapest,
VIII., Népszínház-u. 31.

SZABADALMAKAT
megszeres, értékesít
ÁRON és MOLNÁR szabadalmi iroda
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 15.
Felvilágosítás díjtalan.

A SINGER VARRÓGÉPEK
MÁS A LEGJOBBAK!

Mint annyi millió magyar:

hordjon Ön is

Dorco
cipőt

Kapható szürke, fehér és fekete színben, vörös gumitalppal, gumikéreggel

Gyermekeknek 22-27 nagyság P 3-25	Lányoknak 28-34 nagyság P 3-45	Nőknek 35-41 nagyság P 4-	Férfiaknak 42-48 nagyság P 4-55
--	---	--	--

Ezek az olcsó árak, a csinos külső, a szolid kivitel, a tartós anyag teszi olyan népszerűvé a Dorco cipőt, amely házi, kerti, ucai és sportviselésnek egyformán kényelmes és egészséges.

Csak Dorco védjeggyel a talpán valódi!

A Déri park virágai és fái.

(Népmesék)

— A F. M. eredeti tárcája. —

Szent István király hetében sűrű sötét éjszakán a fővárosnak vettem utamat. Közel és távolban semmi fény sem volt, a Földet körülzáró éj mély álomba ringatta a kánikula hevével eltitkadt emberiséget. Egyedül ültem a vasuti fűlkében, elmerengve a mult felett, mérlegelve, hogy mit hoz számunkra a bizonytalan jövő. Most gyenge, halvány fény világítja meg a fülkét: hosszuzakallu gnóm tűnik fel előttem, régi ismerősöm megjelenik előttem mindig, ha a bányák mélyében, a magas hegyek ormán, a háborgó tenger partján költők gondolatok fognak el, ha a természeti erő nagyszerűsége igézi meg lelkeket. Ó a föld, a bányák uraiból való, a föld mélyében táplálja a karcsu fákat, a szép, hálás virágokat, amelyek a föld felett oly kevéssel elégíthetők ki. Nem kell nekik más, mint víz, napfény és levegő és adnak értük pompás élő bársonyt, selymet káprázó színt és bódító illatot. Bár a nép embere ásóval, kapával, ekével gyakran zavarta a gnómok országát, mégsem haragusznak reá, mert a nép költészetében dalaiban, meséiben nyilatkozik meg legszebben a mindenség dicsérete, a föld termő erőinek méltatása. Es e mesék közül a legbájosabbak azok, amelyek a természeti tűnemények okát, magyarázatát igyekeznek adni, nem gondolkodó főtől, hanem érző szívből erednek, mert a természet szorosan egybeöntött a nép kedélyével: a nép természetismerete a természet szeretetén alapszik és csak addig terjed ameddig ez terjed. Az az ember, aki a legkisebb állatkat, parányi fűszálat a mindenség teljes sulyu részének tekinti, az környezetét nem tekinti eszmélyes nélkül: egy kis lépés és a szemlélettel a magyarázathoz jut. A természet embere nem tud és nem is akar természet tűneményeiről tudományos magyarázatot adni: sokkal könnyebb a természet tűneményeinek magyarázatát költeni, ezt kívánja a nép lelke, a benne szunnyadó művészi érzék. Így keletkezett a természetvizsgáló mese,

benne okos észszerű megfigyelés költői érzéssel és szívből fakadó, jóízű humorral egyesül.

(L. szerzőtől. „Más világok állatmeséi” a Természet c. 1904. évi 8. számában.)

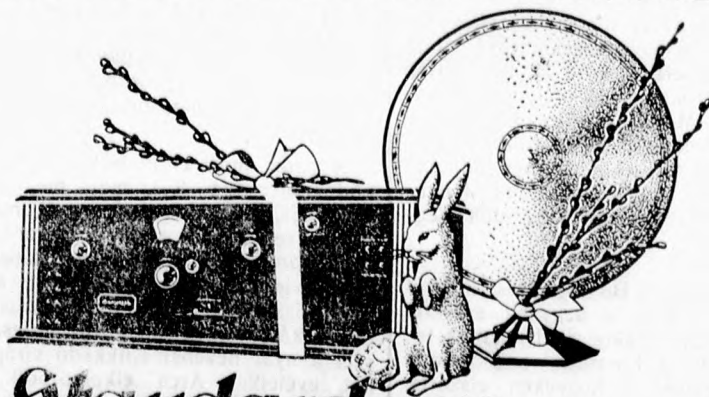
A gnóm felhív, hogy összegyűjtött meséimet a közönséggel közöljem. „Ismeretted a Déri-park embereit, most ismeresd annak virágait, fáit, szedd írásba őket, lesz abból gyönyörűséges a jókedélyű embernek, öröme az ifjúságnak”. Szólt és így kezdett mesélni.

Midőn Isten a világ növényeinek nevet adott, ezek nevéket emlékeztükben tartották. Egy virágocska mégis elfelejtette a nevét és sehogyan sem tudta azt a többi virágoktól megtudakolni. Erre, bár félt, újra Istenhez ment, hogy őt kérdezze meg Az Ur felemelte ujját és csak két szót mondott a szégyenkező virágnak: „Ne felejtis.” És azóta a mai napig is ez a virágocska neve.

Midőn Isten a fűveket és virágokat pompázó színekkel feldiszipolta, megteremtette a havat is és mondá: „Szint kereshetsz magadnak, hisz ugy is felfalsz mindent.” A hó erre elment, a fűtől zöldre, a rózsától pirosra, az ibolyától kékre, a napraforgótól sárgára színt kért, mert hiu volt és szép ruhára vágyott. De ezek kinevették és elküldték Erre a gyöngyvirághoz ült és mondá: Ha senki sem ad színt, ugy járok, mint a szél, aki azért olyan haragos, mert senki sem látja”. Erre a gyöngyvirág megszánta és szerényen mondá: Ha tetszik rossz ruhám, vidd magaddal”. És a hó elvitte és azóta fehér, de minden virágnak haragosa a gyöngyvirág kivételével.

Az Ur földi jártában egy házhoz ért, amelynek ablakán kevély leányzó nézett ki, vizet kért tőle, mert nagyon szomjas volt, de a leányzó gunnyal elutasította, mondván, hogy völegényét várja, de nem látja, mert az Ur a kilátást zárja el. Az Ur fájdalmas tekintettel az ég felé nézett és a szomszéd

KELLEMEK HUSVÉTI ÜNNEPEKET

Standardyne
Standard / Western Electric CONUS

házhoz ment. Midőn a völgyégy megérkezett, mátkáját nem találta, ez az ajtó előtt sárga, keményszáru virággá változott és szomorúan nézett a legényre; várnia kell, míg az Ur megint arra jár és az átok alól feloldozza.

Midőn Jézus szent testét a kereszt-fáról levették, hívei anyjának ölébe tették, hogy megmossák mielőtt eltemetnék, az egész természet gyászolt Szűz Máriával, akinek szívét hét fájdalmas tör járta át. A fűz, amely alatt Isten anyja ült, mélységes fájdalmat mutatott s lebecsülte hajtásait az Ur szent testéig. Isten erre a fűznek magadta, hogy ágait a földig hajthassa s azóta is nevezik szomorú fűznek.

Az Ur Jézus kinszenvedése éjjelén egy fa alatt remegett. Ez a fa, amelyet rezgő nyárfának nevezünk, hú és fájdalmas megelékezéssel a mai napig is remeg.

A rezgő nyárfának azért kell mindvégig remegnie, mert egymaga részvétlenül nézte a Megváltó halálát, míg minden egyéb fa remegett.

Midőn az Ur tanítványaival az utolsó vacsoránál ült, kérdé őket: „Melyik közületek árult el engem?” Szt. János evangélista kérdé erre: „Uram, mesterm, én vagyok-e az?” és szintén így Szt. Péter és Judás is. Ekkor mondá az Ur: „Judás, hamis Judás, azt te tudod legjobban.” Erre Judás az erdőbe szaladt, hogy felkösse magát. Itt egy fenyőre akadt, de tovább ment és mondá: „A te fád nagyon gyenge, az én bűnöm nagyon súlyos, te nem bírsz el engem.” mikor a nyárfához ért, így szólt: „A te fád kemény, te elbírsz és felakasztotta magát.” És ettől az órától kezdve remeg és reszket a nyárfa és remegni és reszketni fog a világ végéig.

A Dunába nyúló fokon tizenhárom nyárfából álló liget hirdette egyszerű halásznép kegyeletét Erzsébet királyné emléke iránt. Meghatott a természet fiainak jóérzése, amely ide a fokra ültette az emlékfákat; az, akit megdicsőíteni akart, segít szívvél megértette a szél rezgését, tellegek futását. Megkérdeztem az öreg halászt, hogy miért ültették éppen a fokra a fákat? A mienk volt szavával és szívével — szólt az öreg — hadd susogja bánatunkat rezgő levél hullámnak, hőmolygó hullám a világ minden nemzetségének.

Midőn a Megváltó egyszer hegyen-völgyön járt és betegeket gyógyított, egy erdőbe ért. A erdő fái felismerték és a nyárfa kivételével mélyen hajlongtak előtte. Mondá erre az Ur a nyárfának: „Mostantól fogva örökké reszkes és enyhe télen se nyugodjanak leveleid.” És azóta nincs a fának nyugalma, levelei remegnek az idők végtelenségéig.

Egy remete a Boldogságos Szűztől gyümölcsöt kért a hegyesség szegény lakói számára. Ekkor az Istenanya fejéről levette a koszorút, szétfosztotta és a leveleket a hegyeken elszórta. Ezekből sarjadt az áfonya és azóta bőven terem a hegyeken.

Irigy, farkar fiu az erdőbe ment epret

szedni, kosara már majdnem megtelt, amikor utjába jött a Boldogságos Szűz és nyájasan kérdé: „Mi van a kosaradban?” „Semmi” volt a dacos válasza, mert a fiu félt, hogy a Boldogságos Szűz kérni fog az eperből. „Ugy — mondá ez — ha semmi, akkor hasznod se legyen belőle.” Azóta eperrel senki sem lakhatik jól, bármennyit is egyik belőle.

A foltos orchist Mária könnyének, vagy Miasszonyunk könnyének hívják. Zöld levelein a fekete foltok azoktól a forró kezerű könnyektől erednek, amelyeket az Istenanya a keresztfa alatt ontott.

A jerikói rózsza akkor nőtt, amikor Mária a hegyességbe ment, hogy Szent Erzsébetet meglátogassa, lába minden nyomában egy-egy ilyen rózsza termett. Más mese szerint a sívatagban ontott könnyeiből akkor sarjadt ki, amikor az isteni gyermekkel Egyiptomba menekült.

Minden madár elszomorodott a Megváltó szomjazásán, a pacsirta vizet akart neki hozni. Ezért az Ur megáldotta szívvél-szóval, hogy tudjon „legmagasabbra repülni, röptében is énekelni.” (Gyulai). A varjak azonban nem voltak részvételt a Megváltó iránt, azért szomjaznak, csőrüket tájtják, de inni nem tudnak.

Sz. Péter csak az igazakat bocsátja Isten országába, egyszer jelentették neki, hogy néhány gonosztevő átkulcsal akar a mennyek országába jutni. Ezen annyira megijedt, hogy a mennyország kulcsait a földre ejtette, angyal vitte fel ismét őket. Azon a helyen, ahová a kulcsok estek, ott termett a kankalin. Ezt azóta mennyek kucsának, vagy Szt. Péter kulcsának hívják.

Réges-réges három gyermek a hegyek ormára ment, hogy a virágok pompájában és az ég kék színében gyönyörködjenek. Mire felértek, sűrű zápor szakadt az égből és eltakarta előlük a virágoktól színes, illatos földet. Lefutottak és a bükkfák sűrű koronái alatt kerestek menedéket. Erre egy szép szűkefűrtű fiu lépett hozzájuk és így szólt: „Jöjjetek fel jövő vasárnap, énekeljétek szent dalokat és a kék eget nemcsak fűrtös fejetek felett, hanem lábaitok alatt is látni fogjátok”. Erre eltűnt. Vasárnap a zöld és tarka virányokon ezer és ezer kék virág virított oly szépen, hogy a gyermekek maguk alatt a kék eget látták. Azóta a hegyeken a kék encián, másnéven a tárnics, keserűgyökér, Szent László füve, vagy ördög méze virít; gyökerei nedve hatásos keserű anyag.

A gnóm most előre siet a park félkődalaku vége felé, majd megáll és elmondja, hogy felettünk pelargonium, zsálya, repkényborostyán, mályvarózsa, szarkaláb, napraforgó, oroszlánszaj, harangvirág, sásika, bazsarózsa, aranyos izsópfű, juhar, vadgesztenye, gömbákác, köris, hárs, fűz terjesztik szét a nyár hevében eltikadók virágait, leveleiket. Arca elkomorodik, tenyerével fedi be könnybe lábadó szemét és így szól: „Felettünk szórta szét, Gréguss Aurél derűs lelkének kincseit, mi éreztük legjobban arany

szívének melegét, midőn ragyogó előadással sokszor oly boldog gyönyörűségbe ringatott bennünket. Mellette szokott ülni néhai Benkő Sándor ezredes, aki szinpompás virágokat szakitott szívének örök derűben uszó rózsakertjéből, aki oly szépen, anyi szeretettel mesélt szűkebb hazájáról, a Székelyföldről és mi oly kevés virágot adhattunk halálakor neki, holott úgy szerettük volna özőn rózsával elhalmozni őt, hogy azok gazdag illata mutassa lelki gazdagságát, szürös tövise pedig a sok kint, amelyben nemes szívének, gyenge testének része volt e földön. De a természet, amelyet ők életükben annyira szerettek, haláluk után visszaadta nekik ezt a nagy szeretet s helyettünk sirjukat virágfakadáskor hinti be virággal. Porladó szívükből fakadnak azok — az el nem mondott mesék jelképei gyanánt!

H. R.

MOZI.

Vad Orchideák.

Greta Garbó hangos filmje.

A Vad Orchideák az utóbbi idők legszébb és legértékesebb filmjei között is majdnem a vezető helyet foglalja el. Amit ez a film cselekményének lebilincselő voltával, rendezésének magasrendűségével és a közreműködő színészek elegáns művészetével nyújt, a filmkultúra legmagasabb régióiba vezeti el a szemlélőt.

Három ember játsza végig a valóban hosszú drámát, amely ennek ellenére egy pillanattal sem érezeti a nézővel, hogy terjedelmesebb, mint a megszokott filmdrámák. Lényegző szűz, rutinos rendezés és kiforrott játék; ezek azok a klasszikus értékek, amelyek alapján a Vad Orchideák felejthetetlen filmélményeink közé emelkedik.

Sidney Franklin rendezése mintaszerű. Greta Garbó szerintünk legjobb szerepét játsza ezen a filmen.

Lewis Stone és Nils Ather kimagasló alakítást produkálnak.

Az új Metro-attrakció zenei aláfestése is csak fokozza a film nagyszerű értékeit.

E filmet gyönyörű kísérő film keretében Husvét első és másodnapján mutatja be az Uránia.

A u t ó

helyi és vidéki turákra olcsón bérelhető
Balog Andornál, Baja, Árpád-utca 6
Telefon 342.

Ha elegánsan akar öltözködni, ne pocsékolja pénzét holmi tömegcikkre, hanem keresse fel

HORVÁTH KÁROLY mértékszabóságát,

ahol a legújabb divat szerint, legmegbízhatóbb munkával készülnék öltönyt.

Nagy választék divatszövetekben.

Horváth Károly angol uri szabó

Baja, Arany János-u. 6. — Az új postával szemben.

A CIPŐ

bizalmi cikk.

CIPŐT kizárólag csak kimondottan cipőüzletben vásároljon.

Eladó egy teljesen új
4 személyes cilbod
csónak. Cim Budapesti ut 19.

Ha épít, építsen
fával égetett téglával,
mert az
salétrommentes.

Hódfarkú és hornyolt cserép
Küttégla
Hatsarkos járdatégla
Mindenféle chamotte téglá.

Cementáruk

Egyszerű cementlapok
Diszes cementlapok
Mozaiklapok
Járdalapok
Kútgyűrűk
Cementcsövek
Cementvályúk
Lábazati kövek
Keresztek
Síremlékek
Sírbe fedések
Sírkeretek
Esovízmedencék.

Építési anyagok

la Portland cement
Fehér cement
la Darabos mész
Kavics-homok
Cement festékek
Granitto
Csiszoló anyagok
Biber-Tricosal
Stuccatur nád
Elszigetelő lemez
Kátránypapír

házhöz szállítva, a legutányosabb árban ajánl

Grünhút és Társa

Városi iroda: Türr István-utca 5. sz.
Telefon 160-111-234.

Parisien Grill

VI., Paulay Ede-utca 35.
(Kamara színház épületében)

Budapest legelőkelőbb
műsoros mulatója.

Kezdeté fél 11 órakor.

HIREK.

A *Független Magyarság* szerkesztősége és kiadóhivatala a lap előfizetőinek s olvasótáborának, valamint híradóinak — a Corvin-könyvnyomda és újságüzem vállalat pedig megrendelőinek s vendőinek ezuton kíván boldog húsvéti ünnepeket.

A *Független Magyarság* legközelebbi száma a két napos húsvéti ünnep miatt kedden, április 22-én délután a rendes időben jelenik meg.

— **Május 4-én érkezik Bajára a kalocsai érsek.** Gróf Zichy Gyula kalocsai érsek május 5-ikén, hétfőn végzi el Baján a bérmálást s ezért az érsek már május 4-ikén, vasárnap d. u. Bajára érkezik autón dr. Mosonyi Dénes kanonok kíséretében. Az érseket Baja városa hivatalos fogadtatásban részesíti.

— **Rendkívüli közgyűlést tart Baja városa és Bács-Bodrog vármegye.** Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága április 28-ikán d. e. 9 órakor és Baja város törvényhatósági bizottsága április 29-ikén d. u. 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart a két törvényhatóság által tervbe vett utépítésekre érkezett kedvező kölcsön ajánlat ügyében való állásfoglalás végett.

— **Vasárnap déli 1 óráig tartanak nyitva a drogéria üzletek.** A kereskedelemügyi miniszter értesítette a kereskedelmi és iparkamarát, — ez a rendelet ma Bajára is megérkezett — hogy abból a célból, hogy a vidéki közönség a húsvéti ünnepek alkalmával vásárolni szokott illatszereket akadálytalanul beszerezhesse, megengedte, hogy a vidéken a drogéria és illatszertüzetek, ideszámítva az illaszereken kívül egyszersmind ugynevezett háztartási cikkek árusítására berendezett üzleteket is, ez évben április 20-án, húsvét vasárnapján reggel 7 órától déli 1 óráig nyitva tarthatók. Ugyanez a mód az ilyen üzletek közül azok, amelyek ilyen cikkek húsvéti ünnepek alkalmával utcákon tereken és piacokon is szoktak árusítani, reggel 7 órától déli 1 óráig az árusítást az utcákon, tereken és piacokon is folytathatják a szokásnak megfelelően.

— **Az Iposz nagygyűlése.** Az Ipartestületek Országos Szövetsége április 26-ikán d. e. 10 órakor tartja Budapesten a régi képviselőház nagytermében az országos iparoskongresszust s azon a bajai ipartestület is két küldöttel fogja magát képviseltetni. Az egyik kiküldött Tomasics Gyula ipartestületi elnök lesz.

— **Házasság.** Scherer Károly és felesége Rutterschmidt Erzsébet fia, Scherer Antal húsvét hétfőn vezeti ol-tárhoz nemes Doma Izabellát, nemes Doma István igazságügyi tanácsos és felesége Hegedűs Ilona leányát komáromban (Csehszlovákia).

— **Tűzoltók ünnepe.** A bajai önkéntes tűzoltóság ez évi Florián ünnepét május 4-ikén tartja meg, amely az idén is szentmise halgatásával kezdődik s utána megkoszorúzzák a Florián-szobrot.

"SIBER" SZIGETEL

PO. SZARAZLARSU. B. HELYISÉGEKÉI T. H. M. I. ENER. SZAGTALAJ. MINŐSÉGBYK

IS GYÁRJUK. EZ "SIBER" Visonteladónknál mindenütt kapható

"Siber" mávekt. kártyáipari rt., Bpest, Jókai-té. 2

— **Szenvedő nőnél a természetes Ferenc József keserűvíz könnyű erőlködés nélkül való békiürítést idéz elő és ezáltal rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre.** Az orvostudomány vezetői egybehangozva dicsérik és a tudomány számos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a valódi **Ferenc József** viz hatása kiütően beválik. A **Ferenc József** keserűvíz gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **A Laky tánciskola új táncanfolyama.** Április hó 28-án, hétfőn este 8 órakor kezdődik, melyre a beiratkozások már megkezdődtek. Kezdő és haladó csoportok.

— **Megválasztották az új csávolyi körorvost.** A tragikusan hírtelen elhunyt dr. Földes Sándor csávolyi körorvos dílsát tegnap töltötték be. Csávolyi körorvosnak dr. Bezeredy (Bernschütz) József bajai származású, eddig Csávolyon praktizáló magánorvost választották meg.

— **Budapesten legolcsóbb szobák és legjobb ellátás a vidéki tisztviselők, gazdálkodók, kereskedők stb. számára.** Napi 4 p-től 6 p-ig. (Lakás, reggeli, ebéd, vacsora stb.) Havonta 100 p-től 180 p-ig. Átutazó szobák. Ajánlatos érkezést levelezőlapon bejelenteni. Tisztviselőotthon. Podmaniczky-utca 41 sz. Terézkerut és Nyugatinál. Tel.: Aut 131 87.

— **A BMTE húsvéti műsoros bálja.** A Bajai Munkás Testező Egyesület április 20-ikán, húsvét első napján este 8 órai kezdettel az Ipartestület nagytermében kabaréval egybekötött zártkövi reggelit tartó táncmulatságot rendez. A kabaré során három egyfelvonásos bohózatot adnak elő, egybeként lesz zenekari szám, ének, szavalt, táncduett, kupa és énekes táncduett.

— **Előadás a betegek részére a kórházban.** A bajai idegbetegek osztályán a betegek közül megalakult műkedvelő csoport húsvét első és másodnapján d. u. fél 4 órai kezdettel műkedvelő előadást rendez a következő műsorral: Fohász. (előkép) — Prolog. — Szarzi. (bohózat 1 felv.) — Lajcsi bácsi. (tréfás jelenet 1 felv.) — Műgyűjtő a feleségem. (bohózat 1 felv.) — Piros bugyelláris. (bohózat 1 felv.)

— **Elhalasztják a május eleji közigazgatási bizottsági és kisgyűlési üléseket.** A május elején ugy a megyénél, mint Baja városánál tartani szokott közigazgatási bizottsági és kisgyűlési üléseket Bisztray-Balku Gyula főispán bizonytalan időre elhalasztotta a bérmálás miatt, mert gróf Zichy Gyula kalocsai érsek május 5., 6. és 7-ikén osztja ki Baján a bérmázst. Az elhalasztott bizottsági és kisgyűlési üléseket május közepe tájt 14. és 16-ika között fogják megtartani.

— **Budapestre utazók figyelmébe!** Már átment a köztudatba, hogy valódi angol szöveteket a világhírű SEMLER cégnél vásárolhatunk, ahol a legjobb angol tavaszi és nyári divat különlegességek, angol női kabátot és kosztümek még most meg a szokottnál is nagyobb választékan a legjutányosabban szerezhetők be. A nagy üzleti multra visszatekintő SEMLER J. királyi szállító cég (Budapest IV. kerület Bécsi utca 7. szám) a legnagyobb garancia és a legjobb biztosíték az árak valódiságáért és kiváló minőségeért.

— **Csökkentették a jugoszláv vizumdíjat.** A pécsi kir. jugoszláv konzulátus közli, hogy a magyar utlevél láttamozási díja az eddigi 1370 helyett 1250 pengő. A jugoszláv fürdőbe utazók fürdővizumot kapnak. A fürdővizum díja 1 pengő. Fürdővizum érvényes 90 napra és mindenki igénybe veheti, aki jugoszláv fürdőhelyeken, összesen 10 napot tölt. A fürdőbe utazóknak a konzulátus minden felvilágosítást díjtalanul ad.

— **Szinielőadás Bajszentistvánon.** A bajszentistváni műkedvelő ifjuság az elesett hősök emlékének megörökítése javára húsvét első és másodnapján Tadtity István vendéglős helyiségében szinielőadással egybekötött táncmulatságot rendez. Bemutatásra kerül Lukács Sándor Kóza Jutka 3 felvonásos színműve. A darabot Tadtity István rendez. Sugó Mészáros Sándor.

Százezer meg százezer kilo

gumiból gyártják évről-évre a jó PALMA-sarkot.

Öregék és fiatalok, betegek és egészségesek, szegények és gazdagok élvezik a PALMA-sarkon való rugalmas járás jótéményét.

Es Ön?

Csak nem jár még mindég bőrön vagy megvasalt sarkon?

Meg kellene próbálnia legálabb egyszer, hogy esik a járás PALMA-sarkon. Ezt megköveteli a takarékoság, az okosság és a haladás.

PALMA KAUCSUK SÁRKOK

— **Vitéz Kemény Simon sikere a dunántúli tavaszi tárlaton.** Vasárnap, 13-án zárult Kaposvárott a dunántúli tavaszi tárlat, amelyen az egész Dunántul neves festői, valamint a pesti reprezentáns festők is résztvettek. Bajáról vitéz Kemény Simon tiz, Baján is kiállított képével szerepelt e nívós tárlaton. Mint a bírálóbizottság ma értesítette, festményeit dicséző és elismerő oklevéllel tüntette ki. Ezt a kitüntetést földink a következő képeiért kapta: Nagyidő a Hortobágyon, A nagy Arató, 2 katona életképe, Itatás, és Csata, Hadak útján (a selői kápolna), Santa Lucia, Elhagyatva, Őrszem, Orosz templombejárát és Pali bá, Eggyel tehát újból bővült földink gyűjteményében az ő öserejű festészetét elismerő díszoklevelek száma. Öszintén gratulálunk.

— **Május 5-ikén lesz a felsőszentiváni gyilkosság kuriai tárgyalása.** Varga Szilveszternek és két társának, Hódos Márton Peczkónak, valamint Papp Józsefnek a tárgyalása, akiknek a bajai törvényszék által rájuk mért fejenkénti 15 éves fegyházbüntetést a pécsi ítélőtábla is helyben hagyta, — a Kurian május 5-ikén, hétfőn lesz. A Kuria előtt Varga Szilvesztert dr. Knézy Lehel ügyvéd fogja védeni.

— **A borbélyüzletek húsvéti nyitvatartása.** A bajai borbélyüzletek nagyszombaton, a feltámadás napján a rendes hétköznapi záróráig, vagyis este 7 óráig maradnak nyitva. Vasárnap az összes borbélyüzletek zárva lesznek. Hétfőn a borbélyüzletek déli 12 óráig maradnak nyitva.

— **Helyesbítés a pótvásár napjáról.** Tegnapi számunkban a pótvásár határnapját május 9-ére jeleztük, ez azonban téves, mert az érdekelték május 4-re kérték s ha pótvásár lesz, az csak május 4-re eshet, mert 9-ike péntek.

— **Ma zárul Krusnyák Károly képkiallítása.** Krusnyák Károly Benzur-Társaságbeli festőművésznek magas művészi színvonalon álló saját kiállítása ma zárul a Nemzeti Szálló dísztermében. A művásárlás kielégítő volt, amit méltán meg is érdemelt a jeles festőművész, akinek mintegy 6—8 feltűnést kétő szep alkotása marad itt Baján. A mai napot használja fel még mindenki a kiállítás megtekintésére és a remeknél remekebb képek vásárlására.

Nyilttér.

E rovatban közölteként nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Nagy kora Kálmán nevű hentes és mészáros foglalkozást üző fiam (Maros Kálmán) semmiféle adósságáért sem válllok felelősséget s azt ki nem fizetem.

Maros János.

Közgazdaság.

A Magyar Belga Ásványolaj r.-t. kútjai a benzinár csökkenését vonták maguk után.

A Magyar Belga Ásványolaj r.-t. már felállította a Szent István-tér 5. sz. ház és a Budapesti-ut 27. sz. ház előtt benzinkútjait, amelyekhez rokkantakat és bajai munkanélkülieket alkalmazott kutkezelőknek. A kutak működésben vannak és a Szent István-téri kut könnyű benzint, a Budapesti-kut motorkút árusít. Az ujonnan letelepedett nagy vállalat eladásai máris jótékonyan éreztetik árszabályozó hatását a benzinforgasztás terén.

Uj mechanikai üzlet.

A Fränkel és Horváth cégből barátságos uton kiválván, május 1-én Horváth Vilmos név alatt új mechanikai céget és műhelyt létesítettem a **Vörösmarty-u. 6. sz. alatt** a volt Farkas-féle üveggereskedés helyén. A régi cégben tartott összes mechanikai cikkek kivül új mechanikai cikkek: irógép kellékek és olajak. Uj cégemben is kipróbált alaposságot és lelkiismeretességet bocsátok a n. é közönség rendelkezésére s ehhez kérem további n. b. pártfogását.

Teljes tisztelettel

Horváth Vilmos.

Zenélő órában

Kitünő italok
Szolid árak
Zene

Női kiszolgálás.
Szeremlei-u. 5.

Olcsó

sirkövek

nagy választékban
Sztipich Béla kőfaragónál
BAJA, Arany János-u. 6. sz. kaphatók.
Mátyás király-tér sarkán.

Két külön bejárati szoba, butorozottan vagy üresen kiadó

Érdeklődni lehet: Tóth Kálmán-utca 3. sz. (Trafik.)

1 szobás lakás előszobával

Cserkész-u. 11. sz. a. azonnal kiadó.
Érdeklődni: **Bendekovitsné**,
Társadalombiztosító.

ETERNIT
anyageladási és
tetőfedési
vállalat.

Telefon: 290.

ETERNIT UDVAR BAJA, BUDAPESTI-UT

Lerakatok:

DELŐ Géza
fatelepein.

Telefon: 105.

Itt a tavasz

és Önnek szüksége van **háztartásában**: a konyha tisztántar-
tásához, lakása takarításához, butorai ápolásához, ruhamosáshoz
és egyéb házi teendőihez a modern technika által gyártott,
kipróbált és bevált

tisztító-szerekre, anyagokra, eszközökre:

- FESTÉK minden célra.
 - OLAJ- ÉS ZOMÁNCFESTÉKEK minden színben.
Lakkok, linoleum és borostyán.
 - Brunolin, terpentín, szagtalan vaslakk.
 - Német és angol csónakfestékek és lakkok.
 - BUTOR- ÉS BŐRFESTÉKEK minden színben.
Kefe, seprő és ecsetárúk, meszelők.
 - Padlóbeeresztő- és fényesítő-szerek, viaszok, paszták.
 - Fémtisztítók, szivacs, szarvasbőr.
 - Amerikai légyölő- és rovarirtószerek, fertőtlenítők.
 - Kátrány, carbolineum, biber, creolin.
 - Olajok és vegytermékek, savak stb.
- Ezeket Ön szakzerű használati utasítás mellett
a legolcsóbb árakon
szerezheti be

TÁNCZOS ERNŐ szaküzletében.

B A J A, Erzsébet királyné-utca 5. sz.

Allítsa össze és rendelje meg nálam (telefonon 85. szám alatt)
szükségletét, pontosan **házhoz szállítom**. — Ne késlekedjék
bevásárlásával, Ön szereti a **tisztaságot**, mert az egészséget
és örömet ad.

Modernizálja

készülékét, telepes rádióját hálózatra

Legolcsóbban alakítja

BRUSZT JÓZSEF okl. gépészmérnök

elektro- és rádiótechnikai vállalatának.
BAJA, Szent István-tér 4. — Telefon 255.

A valódi Hatschek-féle

Eternit
Pala és cső
Könnyű, törhetetlen,
fagy- és tűzmentes.

Főelárusító:
GOLDSCHMIDT LAJOS
utóda,

Zádor Oszkár

Tetőfedési vállalata Baja, Sugovica parton. Telefon 210.

Felkérem a n. é. hölgyközönséget, hogy mielőtt **szines fehér-
neműt, melltartót, harisnyatartót** vagy **fűzőt** vásárolna,
tekintse meg raktáramat.

A husvét alkalmával a legújabb divat szerint, a legolcsóbb
áron hozom forgalomba a fenti cikkeket a legnagyobb választékban.

Szives pártfogást kér

ÁGAI EMILNÉ

Haynald-utca 33/a.

Drótkerítés

olcsón

UTRYNÁL

Erzsébet kir.-né-u. 38.
Telefon 280.

**Olcsóbb,
mint Budapesten**

- 1 drb friss bőjti sós hering 14 f
- vérnarancs
- 10 dkg aranyárga 24 f
- mazsola 56 f
- 10 dkg mandula 28 f
- 10 „ francia datolya 28 f
- 1 kg. amerikai piros 1:60
- alma kapható

Grosz Gusztáv

fűszer és csemege kereskedés Baja.
Telefon 270.

**Mátyás király-tér 10 szám alatt
egy 3 szobás lakás**

(dr. Moder féle)

előszobával és összes mellékhelyiségek-
kel, valamint egy **üzlethelyiség**,
amely áll egy utcai és egy udvari
helyiségből, azonnali beköltözhetéssel
k-i-a-d-ó

Érdeklődni lehet: Herschkovits Izidor-
nál, Nagybaracska. Telefon 7.

Saját gyártmányu

nyugagyak,
kertszék és asztalok
Utry Pál Fiainál.

Az egész életben hű barát!

SINGER
VARRÓGÉP.

*Kedvező fizetési feltételek.
Alacsony havi részletek.*

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.

Apr. 14-től apr. 21-ig.
reggel fél 8 óráig

**Lovassy Ödön és
Dr. Geiringer János**
gyógyszerész patikája tart
éjjeli szolgálatot.

**Az ügyeletes gyógyszerész
vasárnap délután is nyitva áll
a közönség rendelkezésére.**

Eladó

a Déry-kert tő-
szomszédságában
Széchenyi István-
utca 18. és Petőfi-utca 8. számú sarok-
ház, hat hold livodai elsőrendű kerti-
föld, utóbbi esetleg apróbb részletekben
is. Ugyanott egy háromlétes akácfa
tengerigöré eladó.

Feltételek megtudhatók a tulajdonosnál
és dr. Mészöly Miklós bajai ügyvédnél

Lerakatok:

Wildmann Kálmán, Dezső
Gara.

Liebhauser Lőrinc
Vaskút.

Erdős István
Érsekcsanád.

Kalmár Sámuel
Nemesnádudvar.

Wittner Márton
Bácsbokod.

Kovács János
Bátmonostor.

Telefon 210.